

Wnioski raportu o programie uprowadzeń CIA

2 maja 2014

Porażka oficjalnego śledztwa w ujawnieniu twardych dowodów udziału Finlandii w programie uprowadzeń i tajnych więzień CIA dziesięć lat temu jest głęboko rozczarowująca, stwierdza Amnesty International.

Parlamentarny Rzecznik Praw Obywatelskich nie znalazł podczas swojego śledztwa dowodów, że fińscy urzędnicy wiedzieli o lotach CIA w Finlandii, ale „nie może dać żadnych gwarancji”, ponieważ część informacji o lotach nie została uwzględniona ze względu na brak dostępu do nich.

„Fińskie dochodzenie to klasyczny przykład działania, które miało miejsce za późno i w zbyt ograniczonym zakresie. Ofiary programu uprowadzeń i tajnych więzień CIA muszą otrzymać zadośćuczynienie. Mimo że Rzecznik podjął próbę ujawnienia prawdy, proces ten w Finlandii pozostaje wciąż niepełny i nieskończony oraz zostawia potencjalne ofiary bez dostępu do sprawiedliwości” – powiedziała Susanna Mehtonen, radczyni prawna Amnesty International Finlandii.

Gdyby fiński rząd odpowiedział na pytania Rady Europy w 2005 roku na temat operacji CIA, istotne informacje byłyby teraz dostępne.

„Zaniedbania fińskiego rządu doprowadziły do ubytku informacji, które mogłyby przesądzić o ewentualnym udziale Finlandii w programie CIA. Dopóki ubytek ten nie zostanie uzupełniony, wciąż żywe pozostają zarzuty wobec Finlandii udostępnienia CIA przestrzeni powietrznej i lotnisk” – podkreśla Mehtonen.

Dochodzenie fińskiego Rzecznika Praw Obywatelskich rozpoczęło się w październiku 2012 roku i obejmuje loty przechodzące

przez terytorium Finlandii w latach 2001-2006. Z powodu wad i braków danych oraz systemów śledzenia w Finlandii, Rzecznik nie mógł jednoznacznie wykluczyć udziału Finlandii w programie uprowadzeń i tajnych więzień CIA. Wezwał do reformy tychże systemów i większego nadzoru, aby zapewnić, że działania lotnictwa i innych agencji są zgodne ze standardami praw człowieka. Do końca tego roku fińskie władze mają złożyć do Rzecznika Praw Obywatelskich raport na temat postępów reform.

„Rzecznik Praw Obywatelskich słusznie wezwał do reformy systemów zarządzających lotami oraz zbierania danych i ich przetwarzania” – powiedziała Julia Hall, ekspertka Amnesty International ds. walki z terroryzmem. „Prace nad taką reformą powinny iść dalej. Nigdy więcej Finlandia nie powinna znaleźć się w sytuacji, gdy nie wie, czy jej przestrzeń powietrzna i terytorium zostały użyte w sposób, który łamie prawa człowieka.”

Śledztwo Rzecznika Praw Obywatelskich nie jest również w stanie wyjaśnić niektórych zastrzeżeń Amnesty International. Chociażby, czy fińskie władze świadomie pozwoliły, by Finlandia była wykorzystywana jako cel lotu w fałszywych danych. Dochodzenie ONZ z 2010 r. zauważyło, że takie plany były tworzone, aby ukryć właściwy cel lotów programu CIA. Media donosiły, że Finlandia była wykorzystywana jako fałszywy cel dla lotów, które tak naprawdę zmierzały do tajnego więzienia na Litwie.

Władze Litwy, które pierwotnie przyznały się do udziału w programie CIA, odmówiły odpowiedzi na prośbę fińskiego Rzecznika o udzielenie informacji potrzebnych w prowadzonym przez niego śledztwie.

„Ta cisza jest ogłuszająca. Szczególnie biorąc pod uwagę fakt, że domniemany udział Finlandii w programie CIA pojawił się w kontekście odkrytego przez nas lotu, który postawił pytania o związek tego kraju z programem transferów więźniów i tajnych więzień na Litwie. Litwa powinna pilnie odpowiedzieć na

pytania fińskich władz” – dodaje Julia Hall.

Litwa obecnie prowadzi śledztwo ws. transferu przez USA Mustafy al-Hawsawiego, więźnia Guantanamo. Śledztwo to powinno zostać rozszerzone, aby wzięło pod uwagę każdy aspekt udziału Litwy w programie CIA.

Raport Amnesty International „Unlock the truth in Lithuania: Investigate secret prisons now” z września 2011 zidentyfikował Finlandię, jako kraj mogący mieć związek z tajnymi więzieniami na Litwie. Wezwał również władze Litwy do ponownego otworzenia śledztwa ws. własnego udziału i udziału USA w operacjach na terenie Litwy. Raport Parlamentu Europejskiego z września 2012 następnie wezwał Finlandię i Litwę, aby przeprowadziły efektywne śledztwa lub doprowadziły je do końca, ws. ich domniemanego udziału w programie CIA.

Źródło: [Amnesty International](#)